

Schriftelijke raadsvragen

Onderwerp

Tijdelijke opvang vluchteling en huisvesting statushouders

Programma/ product of paragraaf begroting

1. Samenleving
2. Omgeving

Vragen

Datum 12-01-2022
Fractie GemeenteBelangen/ PRD

Beantwoording door het college

Datum 24-01-2022
Portefeuillehouder Agnes Schaap
Zaaknummer

Aanleiding/ overwegingen

Er is een besluit is genomen om een COA locatie te openen in Oosterbeek en er wordt nog gezocht naar een locatie om statushouders tijdelijk te vestigen ergens in de gemeente. Wij vinden het goed om vluchtelingen op te vangen en statushouders versneld in een tijdelijke opvang op te nemen zodat het COA ontlast wordt en deze mensen alvast kunnen beginnen met hun inburgering in onze gemeente. Wij weten ook dat dit proces veel inspanning kost en daarom willen we u graag de volgende vragen stellen.

Vragen

Vraag 1 De raad is door u geïnformeerd via een brief maar niet actief geconsulteerd over het voornemen een asielzoekerscentrum te faciliteren. Ook over de komst van extra statushouders in een tijdelijke opvang heeft de raad niet met u en met elkaar het gesprek kunnen voeren. Kunt u aangeven waarom u deze keuze heeft gemaakt buiten het consulteren van de raad om?

Antwoord Zoals genoemd in de raadsbrief die u op 7 december 2021 van ons heeft ontvangen, is er op dit moment in Nederland een groot tekort aan opvanglocaties, door onder andere de verhoogde instroom van vluchtelingen. In het *Bestuurlijk overleg huisvesting vluchtelingen* hebben we met de gemeenten in onze regio afspraken gemaakt over de huisvesting van vluchtelingen en statushouders. We hebben ons daarbij gecommitteerd aan een taakstelling voor het aantal te realiseren opvangplekken. Het college vindt het belangrijk dat we als gemeente een bijdrage leveren aan het oplossen van de ontstane noodsituatie wat betreft de opvang van vluchtelingen.

Het toestaan/ realiseren van een tijdelijke opvanglocatie voor vluchtelingen/ asielzoekers is een bevoegdheid van de burgemeester. Nadat we het verzoek hadden gekregen om mee te denken over mogelijkheden om vluchtelingen/ asielzoekers tijdelijk op te vangen in onze gemeente, hebben we een inventarisatie gemaakt van mogelijk geschikte locaties/ bestaande voorzieningen in de gemeente. Zodra meer duidelijk werd over de mogelijke opvang in het (voormalige) pand van Moviera heeft de burgemeester eerst uw fractievoorzitters hierover geïnformeerd en hebben we u ook op de hoogte gesteld met de vertrouwelijke raadsbrief van 7 december.

Schriftelijke raadvragen

Vraag 2 Er is gekozen voor de COA locatie in Oosterbeek op het Moviera terrein. We begrijpen deze keuze. Wij betreuren het alleen dat er niet eerst met de inwoners zelf is gesproken. Onze inwoners worden geconfronteerd met een feit, dit had zo anders gekund. Waarom heeft het college niet via een participatieproces de inwoners zelf betrokken bij het maken van een keuze voor een COA locatie of opvang voor statushouders? We blijven op deze manier regentesk regeren en bieden geen mogelijkheid voor ideeën van inwoners.

Antwoord We hebben nadrukkelijk de keuze gemaakt om omwonenden te informeren op het moment dat duidelijk werd dat het COA het pand van Moviera geschikt vond voor de opvang van vluchtelingen/asielzoekers en de eigenaar van het pand hieraan mee wilde werken. Ervaring uit het verleden heeft ons namelijk geleerd dat het niet opportuun is om omwonenden (uitgebreid) te informeren als het in het geheel nog niet zeker is dat de opvang ook daadwerkelijk doorgang kan vinden op een locatie. Omdat de gemeente geen eigenaar is van de locatie, hebben we gewacht tot het COA een schouw had uitgevoerd om te bepalen of het pand geschikt is voor de tijdelijke opvang, en het COA en de eigenaar van het pand een overeenstemming hadden bereikt over de huur van het pand.

Vraag 3 Wanneer mensen betrokken worden in een proces zetten zij zich ook met meer plezier in voor taken die gedaan moeten worden? Hoe gaat u in het vervolgproces inwoners betrekken bij de komst van vluchtelingen in het Oosterbeekse? Oftewel, hoe creëert u draagvlak om de nodige inwoners te vinden die een steentje willen bijdragen? Er staat nogal wat te gebeuren.

Antwoord Op dinsdag 11 januari hebben we een eerste digitale informatiebijeenkomst georganiseerd voor de omwonenden die goed is bezocht. Naast kritische geluiden, waren er zeker ook omwonenden die achter de komst van de tijdelijke opvanglocatie staan. Sommige daarvan hebben tevens aangeboden zich in te willen zetten voor de vluchtelingen/asielzoekers.

In de inloopbijeenkomst hebben we met het COA en de omwonenden afgesproken om nog een tweede bijeenkomst te organiseren, waarin het COA onder andere meer uitleg geeft over de opvanglocatie (deze wordt georganiseerd in de tweede week van februari). Het COA heeft tevens het aanbod gedaan om een bezoek voor de omwonenden aan de opvanglocaties in Wageningen te organiseren, zodat ze een beeld krijgen van de dagelijkse gang van zaken binnen een opvanglocatie. Verder gaat de beoogde locatiemanager van het COA een periodiek overleg organiseren met een afvaardiging van de omwonenden om een gezamenlijk plan te maken voor de opvang en vervolgens om eventuele knelpunten en zorgen te bespreken.

Tot slot is van de digitale inloopbijeenkomst een verslag gemaakt. Dit verslag wordt geplaatst op een speciale pagina over het onderwerp – www.renkum.nl/opvangasielzoekers – die we hebben gemaakt op onze website. Deze pagina wordt de komende tijd gevuld met informatie. Zo komt er een Q&A op te staan met informatie van het COA over de opvang van de vluchtelingen/asielzoekers. Ook is het mailadres renkum@coa.nl beschikbaar voor omwonenden om vragen te stellen. Dit mailadres wordt beheerd door de (aanstaande) locatiemanager van de opvanglocatie in Oosterbeek.

Vraag 4 Kent u het fenomeen Takecarebnb? Hierbij kunnen inwoners vluchtelingen voor 3-6 maanden in huis nemen onder begeleiding van deze organisatie en zo een COA plaats vrij maken. Kunt u deze organisatie aanbevelen bij onze inwoners?

Antwoord We zijn bekend met *Takecarebnb* en bekijken hoe we onze inwoners hierover kunnen informeren.

Zes jaar geleden hadden we ook te maken met een tijdelijke locatie voor statushouders in Wolfheze waar bijna drie jaar lang statushouders verbleven. Er is door inwoners veel ervaring opgedaan en er zijn lessen geleerd.

Vraag 1 Hoe heeft u zich nu voorbereid op de inburgering van zo'n grote groep nieuwe statushouders?

Antwoord Het betreft een COA-locatie. Dit brengt niet dezelfde verantwoordelijkheden met zich mee voor de gemeente als de huisvesting van statushouders die aan de gemeente gekoppeld zijn.

Schriftelijke raadvragen

Het zou kunnen dat er statushouders komen wonen die ook aan Renkum gekoppeld zijn. Zij zullen volgens de vastgestelde huisvestingstaakstelling een woning toegewezen krijgen in onze gemeente. Zij ontvangen van de gemeente een inburgeringsaanbod. Aangezien deze mensen al in het asielzoekerscentrum in Renkum wonen kunnen we in deze gevallen vroegtijdig met de inburgering beginnen.

Bewoners die (nog) geen status hebben zijn niet inburgeringsplichtig.¹ Bewoners die aan andere gemeenten gekoppeld zijn zullen van de desbetreffende gemeenten een inburgeringsaanbod ontvangen.

In de periode dat statushouders bij het COA wonen zal het COA hen een aanbod voor-inburgering doen. Ook zorgt het COA voor andere activiteiten binnen en buiten de opvanglocatie. In het geval dat er besloten wordt tot de opvang van een grote groep statushouders, dan is het noodzakelijk dat de uitvoering van de Gemeente Renkum ondersteuning en extra middelen krijgt vanuit het Rijk.

Vraag 2 Welke lessen heeft Renkum geleerd van de opvang in 2015?

Antwoord De opvang van 2015 had betrekking op statushouders. Dit betreft een COA-opvang. Het is een andere doelgroep. De verantwoordelijkheid voor de gang van zaken binnen de COA-opvang ligt bij het COA.

Er is een gedegen samenwerking tussen de gemeente, VluchtelingenWerk en Renkum voor Elkaar. In 2015 was er sprake van vele burgerinitiatieven die een grote bijdrage geleverd hebben. Dit zien we ook nu ontstaan en we zijn hier nauw op aangehaakt.

Vraag 3 Gaat het college de ervaring die er is opgedaan met initiatieven vanuit de dorpen actief gebruiken om de opvang en inburgering van nieuwe Nederlanders beter te laten verlopen?

Antwoord Er ontstaan nieuwe burgerinitiatieven, waar veel inwoners bij betrokken zijn die ook in 2015 actief waren. We volgen deze initiatieven op de voet, zodat onze consultants, VluchtelingenWerk en Renkum voor Elkaar goed op de hoogte zijn van de ontwikkelingen. Zo kunnen zij de nieuwe Nederlanders gericht laten aansluiten bij initiatieven die passen bij hun wensen en situatie.

Vraag 4 Heeft het college zicht op de diverse initiatieven van destijds en heeft u deze mensen en organisaties al benaderd om op tijd te kunnen anticiperen?

Antwoord We zijn op de hoogte van de nieuwe ontwikkelingen en volgen deze op de voet. Na de aankondiging van de komst van een tijdelijke opvanglocatie is er een grote groep inwoners opgestaan vol mooie initiatieven. Hierbij zijn ook veel mensen die in 2015 actief waren. We staan in contact met betrokken inwoners binnen deze groep.

Vraag 5 Met de nieuwe inburgeringswet zijn er wel dingen veranderd, kunt u kort schetsen wat er voor statushouders veranderd is ten opzichte van 2015?

Antwoord In het geval van een COA-opvang betekent de nieuwe Wet inburgering dat de gemeente de regie op de inburgering al op zal pakken als de aan onze gemeente gekoppelde statushouders in de opvanglocatie in Renkum verblijven. Dit zal tijdswinst betekenen voor deze specifieke groep. Deze statushouders kunnen direct beginnen met inburgering en participatie en hoeven niet te wachten tot ze een huis toegewezen hebben gekregen. Er is in deze gevallen immers geen sprake van een grote afstand tussen de opvanglocatie en de toekomstige gemeente.

De grootste verandering voor statushouders binnen de gemeente is het feit dat niet de statushouder zelf, maar de gemeente in de nieuwe wet de regie heeft over het inburgeringsproces. Dit betekent dat zij een meer integrale begeleiding tegemoet zien. De nieuwe situatie zorgt voor een betere

¹ Er is een verschil tussen vluchtelingen/ asielzoekers en statushouders. Een vluchteling/ asielzoeker is iemand die in Nederland om bescherming vraagt door een asielverzoek in te dienen (zodra iemand dit verzoek heeft ingediend is deze persoon een asielzoeker). Een statushouder is een asielzoeker die een (tijdelijke) verblijfsvergunning (status) heeft ontvangen (het gaat hier dus om asielzoekers die als vluchteling erkend zijn en op basis daarvan een verblijfsstatus hebben).

Schriftelijke raadvragen

samenwerking tussen gemeente, taalschool en vluchtelingenwerk, waardoor informatie tussen deze organisaties eenvoudiger gedeeld kan worden en de kans dat een statushouder tussen wal en schip valt – zoals in de voorgaande inburgeringswet het geval was – sterk verkleind wordt. Ook betekent dit dat taallessen en participatie-activiteiten beter op elkaar en op de persoonlijke situatie van de statushouder afgestemd kunnen worden. We laten passende burgerinitiatieven ten goede komen aan de integratie van onze nieuwe inwoners.

Vraag 6 Hoe gaat u inwoners (Nederlanders en nieuwe Nederlanders) actief betrekken bij de inburgering van deze groep statushouders? VWN was destijds een remmende factor met name vanwege de privacy-wetgeving, wat wordt de rol van deze organisatie? Hoe is de samenwerking tussen de diverse organisaties die zich met statushouders bezig houden? Zoals het gemeentehuis, RvE, VWN, kerken, sport- en cultuuraanbieders en andere informele hulpverlening?

Antwoord VluchtelingenWerk verzorgt in opdracht van de gemeente de eerste maatschappelijke begeleiding van de statushouders in onze gemeente. Bij beëindiging van de begeleiding van VluchtelingenWerk volgt er een overdracht naar Renkum voor Elkaar. Er is een periodiek overleg tussen de gemeente, Vluchtelingenwerk en Renkum voor Elkaar om de dienstverlening voor statushouders goed af te stemmen en te stroomlijnen.

De gemeente, VluchtelingenWerk en Renkum voor Elkaar zijn allen op de hoogte van de verschillende initiatieven en mogelijkheden binnen de gemeente. Vanuit deze drie organisaties worden nieuwkomers gekoppeld aan activiteiten en vormen van ondersteuning die passend zijn voor de statushouder.

Vraag 7 Het is van groot belang dat statushouders een relevant netwerk ontwikkelen buiten de hulpverlening om. Erkent u dat? Zo ja, hoe gaat het college dit stimuleren?

Antwoord Dit erkennen we. Het afgelopen jaar is er hard gewerkt aan de nieuwe Wet inburgering, waarin een combinatie van leren en maatschappelijke participatie en activering centraal staat. Onze consulenten zorgen ervoor dat statushouders door vroegtijdige participatie een netwerk opbouwen. Dit gebeurt op verschillende manieren, passend bij de situatie en mogelijkheden van het individu. VluchtelingenWerk en Renkum voor Elkaar brengen statushouders vroegtijdig in contact met passende lokale initiatieven en sportactiviteiten. Op deze manier komen statushouders op vele manieren in contact met andere inwoners. We zien veel nieuwe initiatieven ontstaan na de aankondiging van de komst van de COA-locatie. Dit biedt nieuwe mogelijkheden, niet enkel voor de bewoners van de COA-locatie, maar ook voor statushouders die al in onze gemeente wonen en nieuwkomers.

Vraag 8 Wat betreft de woningnood. Het is begrijpelijk dat inwoners niet enthousiast zijn met de komst van statushouders, wanneer zij zelf al jaren wachten op een geschikte woning. Het beleid in de voorgaande jaren was gericht op het verschaffen van een woning aan alle statushouders. Dat resulteerde in woningen voor jonge alleenstaande mensen die nog moesten gaan studeren. Heeft het college nog hetzelfde beleid of is er een nieuw woonplan voor alleenstaande jongeren tussen de 18 en 30 jaar? We kunnen ons voorstellen dat er een vorm van kamerbewoning mogelijk is voor deze groep.

Antwoord Het beleid is op dit moment nog hetzelfde. Wel heeft dit onderwerp de aandacht. Voor (aankomende) studenten is het, ook los van de huidige woningnood, financieel en sociaal gezien wenselijker om op een andere wijze gehuisvest te worden dan in een relatief dure éénpersoonswoning. De haalbaarheid en mogelijkheden moeten nog onderzocht worden.

Vraag 9 De tijdelijke bewoning was in de vorige noodopvang in Wolfheze voor maximaal een half jaar. Wij kunnen ons voorstellen dat ook statushouders langer moeten wachten, net zoals ieder ander die een woning zoekt. Denkt het college aan een langere termijn voor tijdelijke opvang?

Antwoord Indien we overgaan tot tijdelijke huisvesting van een grotere groep statushouders, zullen we op dat moment in overleg gaan over de duur van deze tijdelijke huisvesting.

Schriftelijke raadsvragen

Vraag 10 Wij vinden het heel belangrijk dat de opvang en inburgering van deze mensen de verantwoordelijkheid is van de hele samenleving, niet alleen van de inburgeraar. We hebben de indruk dat op dit moment de inburgering van de groep mensen uit 2015-nu (maar ook ervoor) vaak moeilijk is verlopen. Is er een evaluatie beschikbaar die aan de raad kan worden toegezonden?

Antwoord Hiervan is geen evaluatie beschikbaar.